

Журавльов В.М., старший викладач
Центральноукраїнський національний технічний університет
М. Кропивницький, Україна

ПРИЧИНИ ТА МОТИВИ ОБ'ЄДНАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

Сучасний світ увійшов в епоху зміни технічно-технологічних, інформаційних, наукових основ розвитку суспільства. Знаковим моментом в сучасній економіці є утворення корпоративних структур. Продовжується пошук моделей розвитку суспільної системи, які б допомогли долати кризові ситуації.

Подальше зростання підприємства – це одна з найскладніших проблем, які виникають перед його керівництвом або власниками. Існує доволі багато варіантів вирішення даного питання: отримання кредиту, додаткова емісія акцій.

Проте останнім часом все частіше керівники вітчизняних підприємств надають перевагу об'єднанню. Саме про це наголошує і О. Шкарпова, наводячи твердження керівника відділу М&А компанії Ernest&Young І. Петрашко: “Первинний переділ власності практично завершився. Місцеві фінансово-промислові групи нарешті зайнялися консолідацією свого бізнесу – придбанням активів у ключових сферах діяльності” [3, с. 12].

Термін "об'єднання підприємств" розглядається та інтерпретується різними вченими та різними джерелами порізно.

Так, зокрема, О.М. Вінник [1, с. 17] вважає, що "господарське об'єднання — це організаційно оформлена група підприємств, інших господарських організацій низової ланки економіки різних форм власності, яка створюється з метою координації діяльності своїх учасників, об'єднання їхніх зусиль для вирішення соціальних та економічних завдань".

Необхідність об'єднання підприємств визначається можливістю знайти більш ефективні методи вирішення проблем, які виникають в процесі їх діяльності. Існує декілька причин та мотивів для об'єднання.

1. Фінанси. Головним мотивом для об'єднання є насамперед нестача фінансових засобів для вирішення внутрішніх проблем підприємства.

До них відносять:

- акумулювання фінансів для надання допомоги підрозділам;
- внутрішні кредитні пільги;
- застосування різноманітних форм власності для підвищення зацікавленості праці;
- застосування системи внутрішнього кредитування від власного банку.

2. Виробництво. Тут необхідно виділити наступне:

- централізація функцій технічного оснащення виробництва;
- збільшення капітальних вкладів в технічне переозброєння та реорганізацію

виробництва;

- надання технічної та виробничої допомоги;
- підвищення кваліфікації робітників через систему навчання.

3. Організація управління, структура. Головні аргументи для об'єднання обумовлені бажанням створити систему, яка добре управляється. Необхідно виділити:

- розумну централізацію та децентралізацію;
- централізоване інформаційне обслуговування;
- застосування принципів екологічного партнерства;
- утворення єдиного балансу між науковими дослідженнями, новими розробками та

виробництвом.

4. НДДКР. Мотивами для об'єднання є:

- пріоритетне використання науково-технічної продукції об'єднання;
- придбання для сумісного використання ноу-хау, патентів та ліцензій;
- нові розробки для внутрішнього використання;

- надання допомоги виробничникам щодо засвоєння нових розробок виробів та технологій;

- розробка конкурентоздатної продукції.

5. Постачання. Мотивами для об'єднання є утворення надійної та стабільної системи постачання підприємств видами ресурсів, зменшення об'ємів позанормативних запасів.

6. Кадри. Мотивами для об'єднання можуть бути:

- утворення потужної групи у вищому керівництві об'єднання, яка має великий потенціал;

- можливість відбору досвідчених спеціалістів на основні керівні посади об'єднання;

- утворення внутрішньо фірмової біржи робітників;

- підвищення кваліфікації поза підприємством, в тому числі за кордоном.

7. Облік та контроль. В цій сфері діяльності головний мотив – бажання утворити такі системи обліку та контролю, які б вирішували проблему керованості бізнесу в цілому, при постійному контролі його ефективності.

8. Експорт. Об'єднання зусиль у засвоєнні зарубіжного ринку, стимулювання експорту та розширення експортних операцій – це головна мета, яка вимагає об'єднання підприємств.

9. Сервісне обслуговування. Необхідність утворення такої системи сервісного обслуговування, яка б охоплювала максимальну кількість регіонів – основний мотив об'єднання підприємств. Окрім цього, тут вирішуються питання підвищення конкурентоздатності підприємств.

10. Маркетинг, ринки збуту. Тут необхідно відмітити:

- комплексне вивчення ринків збуту та розширення рекламної діяльності;

- розробка стратегій боротьби з конкурентами та завоювання нових ринків збуту;

- утворення ефективних систем просування та стимулювання товарів.

11. Економіка. В цій сфері діяльності можливо виділити наступні мотиви для об'єднання:

- утворення ефективних систем стратегічного та поточного планування бізнесу та підвищення прибутковості бізнесу;

- утворення «центру прибутковості» та центрів фінансової відповідальності;

- утворення системи управління комітетами;

- розробка ефективних інвестиційних проектів та їх реалізація;

- розробка бізнес-планів об'єднання.

Велика кількість переваг в усіх сферах діяльності підприємств, що виникають, як результат об'єднання їх, переконують вибір саме цього шляху.

Література:

1. Вінник О.М. Господарське право: навчальний посібник. — Київ: Кондор, 2003. — 400 с

2. Корпоративне управління: Методичні вказівки до вивчення курсу для студентів спеціальності 8.050201; 8.050109. Укл. В.М. Журавльов. – Кіровоград КНТУ. 2005. -78с.

3. Шкарпова О. Великими ковтками // Контракти. – 2006. – No 16. – С. 12-16.